

Retningslinjer for forskningsetikk og datalagring ved masteroppgaver ved Høgskulen på Vestlandet

Gjelder mastergradsstudenter¹ ved studiested Bergen.

Studenten og veileders forpliktelser

Kunnskap om forskningsetikk er en viktig del av læringsutbyttet i mastergradsstudiet. Studenten skal sette seg inn i de forskningsetiske lover og retningslinjer som gjelder for sitt fagområde og prosjekt og sørge for at prosjektet gjennomføres i tråd med disse. I tillegg til lover og retningslinjer gjelder også normer for publisering, medforfatterskap, siteringspraksiser etc. En presentasjon av de sentrale forskningsetiske retningslinjene for de ulike fagområdene er samlet på nettstedet til de [Forskningsetiske komiteer](#).

Veileder har ansvar for å påse at forskningsetiske spørsmål ivaretas gjennom godkjenning av prosjektbeskrivelsen. Ved prosjekter som krever etisk forhåndsgodkjenning fra de Regionale etiske komiteer for medisinsk og helsefaglig forskning (REK) eller har meldeplikt til personvernombudet, skal veileder kvalitetssikre søknader/meldeskjemaer før de sendes inn til aktuelle godkjenningsinstanser. Etter at prosjektet er forhåndsgodkjent av REK eller personvernombud, skal veileder sende søknad om lagringsplass på høgskolens forskningsserver. Dersom en annen institusjon er forsknings- eller behandlingsansvarlig, skal det lages samarbeidsavtaler med institusjonen, se under.

Dersom prosjektet faller inn under helseforskningsloven eller personopplysningsloven, gjelder prosedyrene som omtales under.

Helseforskningsloven

Helseforskningsloven gjelder helseforskning på mennesker, humant biologisk materiale eller helseopplysninger og omfatter virksomhet som utføres med vitenskapelig metodikk for å skaffe til veie ny kunnskap om helse og sykdom. Ved helseforskning skal det søkes forhåndsgodkjenning fra De Regionale komiteer for medisinsk og helsefaglig forskningsetikk (REK). Søknader til REK skal opprettes og sendes inn av veileder eller prosjektleder.

Studenten kan være medbruker og ta del i utfylling av skjema. Dersom det er usikkerhet om prosjektet faller inn under helseforskningsloven, kan en kontakte [sekretariatet ved REK vest](#) eller sende en henvendelse for å få en [framleggingsvurdering](#). Slike henvendelser tas i samråd med veileder. Når prosjektet er forhåndsgodkjent skal veileder søke om tilgang til sikker lagring på høgskolens forskningsserver.

¹ For doktorgradsstudenter gjelder de samme regler som for forskere/faglig ansatte ved Høgskulen på Vestlandet. Veileder har alltid fullt ansvar når studenter på bachelor- og videreutdanningsnivå deltar i forskningsprosjekter. Det gjelder egne regler for dette.

Når HVL er forskningsansvarlig institusjon, skal forskningsdirektøren oppføres som kontaktperson i søknaden om forhåndsgodkjenning.

Alle dokumentene og lenkene som gjelder forskning under helseforskningsloven ligger på høgskolens intranettsider Vestibylene. Veileder bør sende relevante dokumenter til studenten.

Personopplysningsloven

Personopplysningsloven gjelder dersom en skal samle inn, registrere, behandle, eller lagre personopplysninger. Forskning under personopplysningsloven har en lovpålagt meldeplikt. Dersom høgskolen er behandlingsansvarlig institusjon sendes [meldeskjema](#) til Personvernombudet for forskning (NSD) senest 30 dager før datainnsamlingen skal starte.

Også datainnsamling via nettbaserte spørreundersøkelser, utløser meldeplikt fordi datamaterialet blir koblet mot IP-adresse, e-postadresse og dermed blir indirekte personidentifiserende. Meldeplikten utløses selv om du som student ikke får tilgang til kobling mot IP- eller e-postadresse, slik fremgangsmåten ofte er når man benytter en databehandler (som for eksempel QuestBack).

Når andre institusjoner er behandlingsansvarlig, har de ansvar for å melde slike prosjekter til sitt personvernombud. Veileder skal da påse at det lages avtaler som sikrer student og veileder tilgang til dataene til bruk i masteroppgaven og evt. rettigheter til videre publisering. Henvendelser til NSD eller andre personvernombud tas av veileder eller av studenten etter avtale med veileder. Veileder skal godkjenne meldeskjemaet før innsending. Etter at prosjektet er forhåndsgodkjent av personvernombudet, skal veileder sende søknad om lagringsplass på høgskolens forskningsserver.

Alle dokumentene som gjelder forskning under personopplysningsloven ligger på høgskolens intranettsider Vestibylene. Veileder bør sende relevante dokumenter til studenten.

Trygg lagring av forskningsdata

Data fra prosjekter som faller inn under helseforskningsloven eller personopplysningsloven skal lagres på HVL's forskningsserver. Lagring på forskningsserveren bidrar til at uvedkommende ikke får tilgang til dataene og til at dataene ikke kan «mistes» ved et uhell. Studenter og ansatte får dessuten tilgang til SPSS på forskningsserveren gjennom en flerbrukslisens.

Straks prosjektet er forhåndsgodkjent av REK eller personvernombudet skal veileder fylle ut datalagringskjema for oppretting av et område for trygg lagring på forskningsserveren og sende det til [høgskulens sentrale saksbehandler](#) for godkjenning. Saksbehandler sender deretter skjemaet til IT- tjenesten, som i sin tur sender påloggingskode for lagringsområde til veileder. Det er laget en egen veiledning for pålogging og lagring på forskningsserveren. Dersom eksterne (for eksempel en ekstern biveileder) skal ha tilgang til forskningsserveren må det lages avtale med ikke ansatt.

Når andre institusjoner er forsknings- eller behandlingsansvarlig, skal veileder se til at prosjektleder/ samarbeidspartner ved institusjonen sørger for sikker lagring av dataene og tilgang til disse gjennom samarbeidsavtale.

Samarbeid med andre institusjoner

Forsknings-, kvalitetsforbedrings- og utviklingsprosjekter kan være forankret i andre institusjoner. Institusjonene kan i slike tilfeller være forskningsansvarlig, databehandlingsansvarlig og/eller ivareta prosjektlederansvaret for prosjektet, selv om både student og hovedveileder hører til ved Høgskulen på Vestlandet. I slike tilfeller skal det gjøres avtaler som sikrer veileder ved høgskolen og studenten innflytelse over prosjektet og tilgang til data i alle faser av prosjektet. Veileder skal sørge for at avtalen lagres i høgskolens arkivsystem ved å sende den til post@hvl.no.

For at prosjektet skal kunne godkjennes som en del av mastergradsstudiet, må studenten/HVL sikres tilstrekkelig innflytelse og rettigheter i prosjektet. Retten til å publisere resultater fra prosjektet må også sikres gjennom slike avtaler. Oftest dreier det seg om retten til å publisere artikler i tillegg til mastergradsoppgaven. Medforfatterskap bør avklares i avtalen.

Veileder skal også påse at kopi av godkjenning fra REK eller personvernombud sendes til høgskolens arkiv sammen med underskrevet samarbeidsavtale: post@hvl.no.